

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародної електронної комерції
та готельно-ресторанної справи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи
доц. Пантелеймонов А.В.

2018 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Туристичне країнознавство

рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

галузь знань **1401 «Сфера обслуговування»**

напрямок **6.140101 «Готельно-ресторанна справа»**

освітня програма **«Готельно-ресторанна справа»**

вид дисципліни **за вибором**

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

_____ 2018 року, протокол № ____

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

канд. екон. наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Гапоненко Г.І.

Програму схвалено на засіданні кафедри
міжнародної електронної комерції та готельно-ресторанної справи

Протокол від _____ 2018 року № ____

В.О. завідувача кафедри міжнародної електронної комерції та готельно-ресторанної
справи

_____ Н.І. Данько
(підпис)

Програму погоджено методичною комісією
факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від _____ 2018 року № ____

Голова методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу

_____ Л.І. Григорова-Беренда
(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Туристичне країнознавство» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за напрямом 6.140101 «Готельно-ресторанна справа»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Туристичне країнознавство» є формування у студентів знань з теорії та методики країнознавчого аналізу для сфери туризму, туристичної специфіки окремих регіонів, країн та туристичних центрів.

1.2. **Завданням** вивчення дисципліни «Туристичне країнознавство» є теоретична і практична підготовка майбутніх фахівців з питань:

- науково-методологічних засад країнознавства;
- специфіки, особливостей та технології проведення країнознавчого дослідження у сфері туризму;
- туристичного районування світу та застосування регіонального підходу до туристичної оцінки країн і регіонів;
- структури та методики проведення комплексної туристичної характеристики країни, що виступає в ролі туристичного об'єкта чи експортера туризму;
- комплексної оцінки туристичного потенціалу туристичних регіонів світу, провідних туристичних країн та їх туристичних центрів.

1.3. Кількість кредитів

3 кредити

1.4. Загальна кількість годин

90 год.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	-
Семестр	
7-й	-
Лекції	
26 год.	-.
Практичні, семінарські заняття	
13 год.	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
51 год., в т.ч.	-
Індивідуальні завдання	
Контрольна робота 10 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Результатом вивчення дисципліни «Туристичне країнознавство» стають компетенції майбутніх фахівців щодо складання, професійного використання в роботі та презентації комплексної туристичної характеристики країни чи регіону на основі дослідження, вивчення та опису тих особливостей географічного, природного, політичного, економічного, соціального, культурного середовища та ін., які з одного боку роблять ту чи іншу країну привабливими туристськими дестинаціями, а з другого боку дозволяють підвищити якість обслуговування іноземних туристів в Україні.

У результаті вивчення дисципліни студент має **знати**:

- особливості політичної картини світу;
- глобальні тенденції розвитку туризму у світі;
- основні концепції країнознавчих досліджень;
- специфіку просторово-територіальної організації країн світу;
- туристичні макрорегіони і регіони світу;
- туристичні ресурси країн світу;
- географію основних напрямків розвитку туризму (ділового, релігійного, лікувального-оздоровчого, туризму з метою відпочинку та розваг) та ін.

вміти:

- збирати та аналізувати інформацію;
- працювати з фіксованою інформацією, з довідковою літературою, складати тексти доповідей, виступів, статей;
- аналізувати існуючий рекреаційний потенціал країн, визначати перспективи його використання;
- використовувати дослідження світового ринку послуг з метою розробки турів;
- визначати потенційний попит споживачів рекреаційних послуг задля розробки проектів нових турів.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ТУРИСТИЧНЕ КРАЇНОЗНАВСТВО

Тема 1. Туристичне країнознавство як навчальна та наукова дисципліна

Основні етапи розвитку країнознавчих знань та інституціоналізація країнознавства.

Туристичне країнознавство: історія, становлення, об'єкт, предмет, функції.

Принципи, методи та закономірності у країнознавстві.

Тема 2. Політична карта світу – основа країнознавчих знань

Розмаїтість країн сучасного світу. Поняття «держава» та «країна». Основні форми правління та адміністративно-територіального устрою. Незалежна держава, колонія, протекторат, підопічна територія. Особливості державного ладу. Монархічна форма правління. Республіка. Форми адміністративно-територіального устрою. Унітарна держава, федеративна держава, конфедерація, протодержава.

Расові та етнічні відмінності людства. Мовне розмаїття населення Землі. Релігійна строкатість світу.

Тема 3. Просторово-територіальна організація країн світу

Поняття «географічне положення держави». Основні ознаки географічного положення: дистанційність, детермінованість, потенційність. Політико-географічне положення держави: фізико-географічна, економіко-географічна, транспортно-географічна, геополітична та геостратегічна складові. Просторово-територіальна площина політико-географічного положення держави: глобальне, регіональне, локально-сусідське політико-географічні положення.

Визначення поняття «цивілізація». Огляд цивілізаційних теорій (М. Данилевський, О. Шпенглер, А. Тойнбі, С. Хангінтон).

Формування сучасного світового господарства: зародження, еволюція. Євроцентризм світового господарства та його причини. Світо-системна теорія І. Валерстайна.

Тема 4. Туристичний імідж території

Поняття «образ» – «імідж» – «бренд» території: ієрархія, сутність, властивості та специфіка застосування.

Методологічні основи створення туристичного іміджу країни

РОЗДІЛ 2. ГЕОГРАФІЯ ТУРИСТИЧНИХ РЕСУРСІВ СВІТУ

Тема 5. Туристичні ресурси країн Північної, Центральної та Східної Європи

Особливості туризму з метою відпочинку та розваг в Європі. Європейський макрорегіон як найбільший ринок виїзного туризму. Основні фактори внутрішньо європейського туристського обміну. Основні центри лікувально-оздоровчого туризму в Європі. Розповсюдження ділового туризму в країнах Європи. Основні центри паломництва християн.

Тема 6. Країни Середземномор'я

Поняття «Середземномор'я». Основні країни. Фізико-географічні характеристики регіону. Специфіка туризму.

Тема 7. Країни Північної і Латинської Америки

Особливості туризму з метою відпочинку та розваг в країнах Північної і Латинської Америки. Основні центри лікувально-оздоровчого туризму в Північній Америці. Розповсюдження ділового туризму.

Тема 8. Туристичні ресурси країни Африки, Австралії та Океанії

Туризм з метою відпочину і розваг в країнах Африки. Лікувально-оздоровчий туризм на Африканському континенті. Інші види туризму.

Тема 9. Туристичні ресурси країн Азії

Особливості туризму з метою відпочинку та розваг в країнах Північної і Латинської Америки. Основні центри лікувально-оздоровчого туризму в Північній Америці. Розповсюдження ділового туризму. Основні центри релігійного туризму в ісламі та буддизмі.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1.												
Тема 1. Туристичне країнознавство як навчальна та наукова дисципліна	9	2	1			6						
Тема 2. Політична карта світу – основа країнознавчих знань	9	2	1			6						
Тема 3. Просторово-територіальна організація країн світу	9	3	2			4						
Тема 4. Туристичний імідж території	9	3	2			4						
Разом за розділом 1	36	10	6			20						
Розділ 2.												
Тема 5. Туристичні ресурси країн Північної, Центральної та Східної Європи	9	4	2			3						
Тема 6. Країни Середземномор'я	8	3	1			4						
Тема 7. Країни Північної і Латинської Америки	9	4	2			3						
Тема 8. Туристичні ресурси країн Африки, Австралії та Океанії	9	2	1			6						
Тема 9. Туристичні ресурси країн Азії	9	3	1			5						
Разом за розділом 2	44	16	7			21						
Контрольна робота	10					10						
Усього годин	90	26	13			51						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Туристичне країнознавство як навчальна та наукова дисципліна	1
2	Політична карта світу – основа країнознавчих знань	1
3	Просторово-територіальна організація країн світу	2
4	Туристичний імідж території	2
5	Туристичні ресурси країн Північної, Центральної та Східної Європи	2
6	Країни Середземномор'я	1
7	Країни Північної і Латинської Америки	2
8	Туристичні ресурси країни Африки, Австралії та Океанії	1
9	Туристичні ресурси країн Азії	1
	Разом	13

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Туристичне країнознавство як навчальна та наукова дисципліна»	6
2	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Політична карта світу – основа країнознавчих знань»	6
3	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Просторово-територіальна організація країн світу»	4
4	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Туристичний імідж території»	4
5	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Туристичні ресурси країн Північної, Центральної та Східної Європи»	3
6	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Країни Середземномор'я»	4
7	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Країни Північної і Латинської Америки»	3
8	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Туристичні ресурси країни Африки, Австралії та Океанії»	6
9	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Туристичні ресурси країн Азії»	5
	Контрольна робота	10
	Разом	51

6. Індивідуальні завдання

Написання контрольної роботи передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з курсу, розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами, вміння презентувати результати роботи. Контрольна робота виконується студентом самостійно. Студент має право самостійно обрати тему роботи

заздалегідь узгодивши її з викладачем. Оцінка за роботу враховується при виставленні загальної оцінки з дисципліни.

Контрольна робота складається з титульної сторінки, змісту, вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел та додатків за необхідності. Вступ має розкривати актуальність обраної теми, мету та завдання написання контрольної роботи. Основна частина має складатися з кількох пунктів, що послідовно розкривають тему роботи. У висновках повинні міститися власні міркування щодо досягнутої мети роботи.

В друкованому варіанті обсяг роботи повинен становити 20-25 стор., де вступ – 2 стор., основна частина – 15-18 стор., висновок – 1,5-2 стор., список використаної літератури – 2-3 стор.

Термін виконання – не пізніше ніж за 20 днів до початку залікового тижня. Детальні вимоги до змісту індивідуальних завдань, критерії оцінювання та оформлення контрольної роботи наведені в НМКД «Туристичне країнознавство».

7. Методи контролю

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять.

Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитися у наступних формах:

- оцінювання роботи студентів під час практичних занять;
- оцінка за індивідуальну роботу студентів;
- проведення проміжного контролю;
- проведення підсумкового контролю.

Загальна оцінка з дисципліни визначається як сукупність балів, що студент отримує за змістовні модулі та модульний контроль.

Проміжний контроль знань студентів здійснюється шляхом проведення тестування з основних навчальних елементів змістовних тем. Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати за першим та другим розділом, дорівнює 60.

Підсумковий контроль здійснюється у форму заліку. До заліку допускаються студенти, які мають достатню кількість балів з поточного контролю та написання і захисту реферату. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань становить 40.

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума контрольних оцінок та балів, отриманих за результатами поточного та підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів підсумкового семестрового контролю складає 100.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання									Індивідуальне завдання	Разом	Залікова робота	Сума
Розділ 1				Розділ 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9				
6	6	6	5	6	5	5	6	5	10	60	40	100

T1, T2 ... T9 – теми розділів.

Структура та складові підсумкової оцінки з дисципліни

Поточний контроль – 60 балів.

З них:

- активна робота на семінарських заняттях – 30 балів;
- поточний контроль – 20 балів;
- контрольна робота – 10 балів.

Критерії оцінювання контрольної роботи з дисципліни «Туристичне країнознавство»:

- Оформлення роботи 2 бали.

- Повнота викладеної інформації 4 бали.
- Захист роботи 4 бали.

Теми контрольних робіт з дисципліни «Туристичне країнознавство» додаються.

Умови допуску студента до підсумкового семестрового контролю (заліку): виконання контрольної роботи, написання поточного контролю та робота на семінарських заняттях за результатами яких він набрав не менше 30 балів.

Підсумковий контроль 40 балів, в т. ч:

2 теоретичних питання – 30 б (2х15).

Визначення понять з дисципліни (відкриті тести) – 10 б (2х5).

Питання до заліку додаються.

Бали за відповіді на теоретичні питання викладач виставляє після усної співбесіди. За підсумками поточного і підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно. Мінімальна кількість балів, які повинен набрати студент для одержання заліку, становить 50 балів. Бали за відповіді на теоретичні питання викладач виставляє після усної співбесіди.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Александрова А.Ю. Международный туризм: Учебник. – М.: Аспект Пресс, 2004. – 470 с.
2. Воскресенский В. Ю. Международный туризм. - М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2006. - 255 с.
3. География туризма : Учебник / И.Г. Филиппова, В.Л. Погодина, Е.А. Лукьянов. - Спб. : Изд. Дом «Бизнес-пресса», 2007. - 264 с.
4. Косолапов А.Б. Туристическое страноведение. Европа и Азия: учебно-практическое пособие. – М.: КНОРУС, 2005. – 400 с.
5. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг: Підручник. - К. : Знання, 2008. - 661 с.
6. Мальська М. П. Туристичне країнознавство. Азія та Океанія : навч. посіб. / М. П. Мальська, О. Ю. Бордун, М. З. Гамкало – К. : Центр учб. літ-ри, 2013. – 184 с.
7. Мальська М. П., Худо В. В., Цибух В. І. Основи туристичного бізнесу. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 272 с.
8. Парфіненко А.Ю. Національна держава і міжнародний туризм у вимірах глобалізації: вступ до курсу «Туристичне країнознавство» / А.Ю. Парфіненко. – Х.: Бурун Книга, 2009. – 128 с.
9. Парфіненко А.Ю. Туристичне країнознавство: Навч. посіб. / А.Ю. Парфіненко. – Х.: Бурун Книга, 2009. – 288 с.
10. Парфіненко А.Ю. Туристичне країнознавство: Підручник / А.Ю. Парфіненко, В.І. Сідоров, О.О. Любіцева. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Знання, 2015. – 551 с.
11. Петранівський В. Л., Рутинський М. Й. Туристичне краєзнавство. - К.: Знання, 2006. - 575 с.
12. Пик С. М. США - Велика Британія: "особливі відносини". - К.: Знання, 2006. - 283 с.
13. Сапожникова Е.Н. Страноведение: теория и методика туристского изучения стран: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. - М. : Издательский центр «Академия», 2004. -240 с.
14. Сапожникова Е. Н. Страноведение: Теория и методика туристского изучения стран: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. — 2-е изд., испр. — М.: Издательский центр «Академия», 2004. — 240 с.
15. Стафійчук, В. І. Рекреалогія: навч. посіб. / В. І. Стафійчук. – 2-е вид. – Київ: Альтерпрес, 2010. – 264 с.
16. Страны и регионы мира: экономико-политический справочник/ под ред. А.С.Булатова. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2006. – 624 с.
17. Туристичне країнознавство: країни-лідери туризму : навч. посіб. – К. : Альтерпрес, 2008. – 436 с.
18. Туристичне країнознавство. Європа : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. П. Мальська, М. Гамкало, О. Ю. Бордун. – К. : Центр учб. літ-ри, 2009. – 224 с.

Допоміжна література

19. Бейдик О.О. Рекреаційне районування. // ГЕУ, в 3 -х т. - К. : Вид-во ім. М.П. Бажана, 1990. - т.3. - с. 120.
20. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреалогії та рекреаційної географії. - К. : Інститут туризму федерації профспілок України., 1998. - 130 с.
21. География международного туризма: Зарубежные страны: Учеб. пособие / Авт.-сост. Л.М. Гайдукевич, С.А. Хомич, В.А. Клицунова и др. - Мн. : Аверсэв, 2004. - 252 с.
22. Истомин В.И. Лагутенко Б.Т. Страны мира : справочник туроператора и туриста. - М. : Советский спорт, 2000. - 224 с.
23. Косолапов А.Б. Туристское страноведение. Европа и Азия. - М.: КноРус, 2005 - 400 с.

24. Особливості формування та реалізації туристичної політики держави: міжнародний, національний, регіональний досвід/ Колектив авторів за редакцією А.Ю. Парфінєнка, Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2013. – 280 с.
25. Ткаченко ТІ. Сталый розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу. - К. : Київ, нац. торг.-екон. ун-т, 2006. - 537 с.
26. Русинський М.Й. Географія туризму України. Навчально-методичний посібник: Вид. 2-е, переробл і доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 160 с.
27. Все страны мира. Энциклопедический справочник / Авторы-сост. Родин И.О., Пименова Т.М. – М.: Вече, 2005. – 624 с.
28. Зорин И.В., Квартальнов В.А. Энциклопедия туризма: Справочник. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 368 с.
29. Розвиток туризму в Україні. Проблеми і перспективи: Збірник наукових статей. – К.: ІВЦ "Слов'янський діалог", 1995.- 244 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

45. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>.
46. Державне агентство України з туризму та курортів. Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://www.tourism.gov.ua>.
47. Офіційний веб-портал Верховної ради України. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua>.
48. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації (ЮНВТО) – Режим доступу : <http://www2.unwto.org>
49. Офіційний сайт Всесвітньої Ради з туризму та подорожей (WTTC) – Режим доступу : <http://www.wttc.org>